

Hazine Müstesarlığından:

19/06/2015

**06.05.2015 Tarihli ve 2015/11 Sayılı Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası
(Sigorta) Kapsamında Yapılacak Risk İncelemesine İlişkin Genelgede Değişiklik
Yapılmasına İlişkin Genelge
(2015/ 19)**

2015/11 sayılı Genelgenin 1. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sigorta konusu tesisin asgari sigortalama şartlarını sağladığının tespiti için yapılacak risk incelemesinde ekte yer alan ilgili kontrol listesi esas alınır.

Sigorta konusu faaliyeti kendi nam ve hesabına yürüten, üretim ve üretim hazırlığı faaliyetinde bulunan personel ile arasında iş akdi olan gerçek ve tüzel kişi sigorta poliçesinin sigorta ettirenidir ve istihdam ettiği üretim ve üretim hazırlığı faaliyetinde bulunan personel için sigorta yaptırmak zorundadır. Zorunlu reasürans eşliğinde sigorta ettirenin istihdam ettiği üretim ve üretim hazırlığı faaliyetinde bulunan personel sayısı esas alınır.

Yer altı kömür madenciliği ile kömürden gayri yer altı madenciliği faaliyetlerinde bulunulan aynı ruhsat alanı içindeki bir ocakta sigorta ettiren vasfına sahip birden fazla gerçek ve tüzel kişi olması durumunda ocak temelinde risk inceleme heyeti teşkil edilir ve ocak temelinde rapor düzenlenir. Bu durumda risk inceleme heyetine ödenecek bedel sigorta poliçelerini düzenleyen ilgili sigorta şirketleri arasında bölüştürülür.”

Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası (Sigorta) Kapsamında Yapılacak Risk İncelemesine İlişkin Genelge (2015/ 11)

1. Sigorta konusu tesisin asgari sigortalama şartlarını sağladığının tespiti için yapılacak risk incelemesinde ekte yer alan ilgili kontrol listesi esas alınır.

Sigorta konusu faaliyeti kendi nam ve hesabına yürüten, üretim ve üretim hazırlığı faaliyetinde bulunan personel ile arasında iş akdi olan gerçek ve tüzel kişi sigorta poliçesinin sigorta ettirenidir ve istihdam ettiği üretim ve üretim hazırlığı faaliyetinde bulunan personel için sigorta yaptırmak zorundadır. Zorunlu reasürans eşliğinde sigorta ettirenin istihdam ettiği üretim ve üretim hazırlığı faaliyetinde bulunan personel sayısı esas alınır.

Yer altı kömür madenciliği ile kömürden gayri yer altı madenciliği faaliyetlerinde bulunulan aynı ruhsat alanı içindeki bir ocakta sigorta ettiren vasfına sahip birden fazla gerçek ve tüzel kişi olması durumunda ocak temelinde risk inceleme heyeti teşkil edilir ve ocak temelinde rapor düzenlenir. Bu durumda risk inceleme heyetine ödenecek bedel sigorta poliçelerini düzenleyen ilgili sigorta şirketleri arasında bölüştürülür.¹

2. Risk inceleme sonucunda düzenlenecek rapor Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi (SBM) nezdinde hazırlanır ve heyette yer alan sigorta eksperleri ve uzmanlar tarafından imzalanır. Heyetçe düzenlenen kontrol listesi rapora eklenir.

3. Raporla, risk inceleme heyetlerinde yer alan sigorta eksperleri ve uzmanların kimlik bilgilerine ve inceleme yapılan tesisin asgari sigortalama şartlarını sağlayıp sağlamadığına ilişkin heyet kanaatine net ifadelerle yer verilir.

4. 29347 sayılı ve 06.05.2015 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği hükümleri uyarınca gerçekleştirilecek risk inceleme kapsamında oluşturulacak risk inceleme heyetinde görev almak üzere Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi (SBM) nezdindeki veri tabanı üzerinden atanan uzmanların anılan Tebliğde aranan şartları taşımadığının tespit edildiği durumda söz konusu kişi yerine ilgisine göre SBM nezdindeki veri tabanından yeni bir kişi atanır ve atama Tebliğde aranan şartları sağlayan kişi tespit edilene kadar tekrarlanır. Bu süreç sonucunda mezkur şartları taşıyan kişinin bulunamaması durumunda en az 3 yıl yer altı kömür madenciliği veya kömürden gayri yer altı madenciliği işletmesi tecrübesi bulunan maden mühendisleri arasından ilgisine göre anılan mevzuatla öngörülen sayıda atama yapılır.²

5. Bu Genelge 06.05.2015 tarihinde yürürlüğe girer.

EK: Kontrol Listeleri

¹ 19.06.2015 tarihli ve 2015/19 sayılı Genelge ile değiştirilmiştir. Değişiklik öncesi şekli aşağıda yer almaktadır.

“Yer altı ve yer üstü kömür madenciliği ile kömürden gayri yer altı madenciliği faaliyetlerinde bulunulan tesislerin asgari sigortalama şartlarını sağladığının tespiti için yapılacak risk incelemesinde her bir tesis için ekte yer alan ilgili kontrol listesi esas alınır.”

² 15.06.2015 tarihli ve 2015/17 sayılı Genelge ile eklenmiştir.

**YER ALTI KÖMÜR MADENCİLİĞİ ve KÖMÜRDEN GAYRİ YER ALTI
MADENCİLİĞİ İŞLETMELERİ İÇİN KONTROL LİSTESİ**

A-ORGANİZASYON-DÖKÜMANTASYON			
	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1-Madencilik faaliyetlerinin sevk ve idaresi için, sorumluluk ve görevlerin açıkça belirtildiği, yönetim hiyerarşisinin oluşturulduğu bir yapılanma var mı, yeterli mi?			
2-Madencilik faaliyetlerinde oluşabilecek tehlikeleri öngörüp tedbir alınmasını sağlayacak otokontrol (gözetim ve denetim) mekanizması kurulmuş mu, nitelik ve nicelik açısından yeterli mi?			
3-Bütün madencilik faaliyetlerinin, kayıt altına alınması için kayıt ve belge ve belge sistemi var mı, yeterli mi? (Tertip defterleri, iş güvenliği denetim raporları, havalandırma ve iş güvenliği izleme parametreleri kayıtları, izne bağlı çalışma raporları vb.)			
4-İşletme şartlarına uygun sağlık ve güvenlik dokümanı (Risk değerlendirmeleri, görev ve çalışma talimatları, yönergeler vb.) hazırlanmış ve güncelleniyor mu, yeterli mi?			
5-Acil durumlar için gerekli organizasyon ve görevlendirmeler yapılmış mı, yeterli mi?			
6-Yeraltındaki imalat ve ilerlemeler periyodik olarak ölçülerek planlara işleniyor mu?			
7- Daha önce ölümlü/yaralanmalı iş kazası olup olmadığı buna ilişkin istatistiki bilgiler?			
8- Yer altındaki tüm çalışanların konumunu ve durumunu sürekli olarak izlendiği takip sistemi mevcut mu?			
9- İş sağlığı ve güvenliği kurulu mevcut mu? (Kanunen zorunlu olduğu durumlarda)			
10- İşletmede çalışan temsilcisi bulunmakta mı?			
11- İşletmede görevli iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli mevcut mu?			
12- Arama, kurtarma ve tahliye konusunda yeterli sayıda destek elemanı görevlendirilmiş mi?			

B-EĞİTİM-TECRÜBE			
	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1-Bütün çalışanların mesleki eğitimleri ve iş güvenliği eğitim düzeyleri yeterli mi?			
2-Eğitimlerin etkinliğini ve sürekliliğini sağlayacak şekilde eğitim yapılıyor mu? İçerik ve eğitim ve uygulama süreleri yeterli mi?			
3-İşe yeni başlayanlara verilen eğitimler yeterli mi?			
4-Acil durumlara ilgili tüm çalışanları kapsayan eğitim ve tatbikatlar yeterli mi?			
5-Ocak teknik idaresinin eğitim ve tecrübesi madencilik faaliyetlerinin güvenli bir şekilde sevk ve idaresi için yeterli mi?			

C-BİNA VE FİZİKİ YAPILAR			
	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1-Karo sahasındaki tesis ve binaların yapısı, sağlamlığı güvenli çalışma için yeterli mi?			
2- Karo sahasındaki tesis ve binalarda, yangına karşı alınan önlemler yeterli mi?			
3-Sosyal tesisler çalışanlar için uygun ve yeterli mi?			
4-Açık alanlardaki gece çalışmaları için aydınlatmalar yeterli mi?			
5- Karo sahasındaki yollar, depolama ve döküm alanları güvenli çalışma için yeterli mi?			

D-OCAK MİMARİSİ-PLANLAMASI			
	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1-Ocak yerüstü bağlantıları sel ve su baskınlarından, heyelan vb. yerüstü olumsuz tabiat olaylarından etkilenmeyecek şekilde yapılmış mı?			
2-Ocak ana yol ve kuyularının kesitleri gerekli havalandırma ve nakliyat-ulaşım ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde yeterli mi?			
3- Tüm yer altı çalışmalarında, çalışanların kolayca ulaşabileceği, birbirinden bağımsız ve güvenli yapıda en az iki ayrı yoldan yerüstü bağlantısı var mı?			
4-Vagon nakliyatı yapılan desandrelerin kat bağlantıları güvenli yapılmış mı?			
5-İnsan ulaşım ve kaçış yolu olarak kullanılacak desandrelerin meyilleri ve kesit alanları uygun mu?			
6-Tüm çalışma noktalarına erişilebilir etkin haberleşme ağı mevcut mu?			

E-OCAK HAVALANDIRMASI			
	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1-Ocak havalandırma yönetimi yeterli mi? (Havalandırma mühendisi, havalandırma projesi, alternatif durumlar için ocak havalandırma simülasyonu, vb.)			
2-Ocak ana fan tesisleri ocak ihtiyaçları için uygun ve yeterli mi? (Kısa devreler ve yüksek depresyonun önlenmesi, optimum hava miktarının dolaşımı, havanın gerektiğinde tersine döndürülmesi, yedek enerji kaynağına bağlı olma vb.) X			
3-Ocak havalandırma şebekesi ocak özelliklerine uygun ve ilave risklerin oluşmasını önleyecek şekilde optimize edilmiş mi? (Ocak kesimlerinde yeterli temiz hava bulunması, kirli havanın en kısa yoldan ocaktan atılması, minimum sayıda hava kapısı, düşük havalandırma direnci, düşük depresyon gereksinimi, temiz ve kirli havanın karışmaması, hava kilitlerinin konumu)			
4-Üretim panolarının müstakil olarak havalandırılması sağlanmış mı? (Seri havalandırma olmaması) X			
5- Tali fanların en uygun yere kurulması sağlamak üzere projelendirme ve ölçümler yeterli mi? (Resirkülasyona meydan verilmemesi)			
6-Havalandırma parametrelerinin (hava miktarları, tehlikeli gaz ve oksijen oranları, fanların çalışması, kapıların durumu vb.) sürekli izlenmesi için kurulan sistem yeterli mi?			
7-Çalışmaların yürütüldüğü ocak içindeki tüm alanlarda oksijen miktarı %19 ve üzerinde mi?			
8- Metan, karbonmonoksit, karbondioksit ve hidrojen sülfür gaz oranları çalışılabilir limitlerde mi, izleniyormu? X			

X: Sadece yer altı kömür madenciliği yapılan işletmelerde bakılması gereken parametreler.

F-OCAK YANGINLARININ ÖNLENMESİ VE SÖNDÜRÜLMESİ			
	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1-Panolarda üretim yöntemi kömürün kendiliğinden yanması ile ilgili parametreleri dikkate alarak seçilmiş mi? X			
2-Üretim panoları kendiliğinden yanma durumunda, sızdırmaz olarak kapatılacak şekilde sağlam kaya içinde bekleme barajları yapılmış mı? X			
3-Ana havalandırma ve nakliye yolları yan kayaç içinde sürülmüş mü? Kömür içinde sürülen ana yollar yanmaz ve sızdırmaz hale getirilmiş mi? X			
4-Kendiliğinden yanma tehlikesi olan kömür geçişlerindeki sıcaklık yükselişleri ölçümleri yapılıyor mu? X			
5-Eski imalat bölgeleri hava kaçaklarının oluşmayacağı şekilde izole edilmiş durumda mı? X			
6-Kendiliğinden yanma tehlikesinin erken evrede önlenmesine dönük olarak ocak kesimlerindeki CO ölçümleri yeterli mi? X			
7-Yangınlı kapatılmış panolarla yeni imalatlar arasında yeterli emniyet topuğu bırakılmakta mı? X			
8-Yangın barajlarının sızdırma ve yıkılma bozulma tehlikelerine karşı düzenli kontrolleri yapılmakta mı? X			
9- Üretim panolarında oluşabilecek kendiliğinden yanmaya karşı ek bir önlem (ramble, ayak arkasına kül basılması, azot gazı uygulaması v.s) alınıyor mu? X			
10- Kendiliğinden yanma tehlikesinin erken evrede önlenmesine dönük olarak ocak kesimlerindeki sıcaklık ölçümleri yeterli mi? X			

X: Sadece yer altı kömür madenciliği yapılan işletmelerde bakılması gereken parametreler.

G-PATLAMA VE TEHLİKELİ GAZ YAYILMASINA KARŞI ÖNEMLER			
	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1-Ocak genel ve tali havalandırması yeterli mi?			
2-Ocak havalandırma parametrelerinin sürekli olarak izlenme sistemi ve sensör (CH4, CO, O2, CO2,H2S) sayıları yeterli mi?			
3-Ocakta patlayıcı gaz oranının yükselmesi durumunda otomatik olarak elektrik enerjisini kesecek yeterli sayıda kesici var mı? X			
4-Ocakta kontrol ve degaj sondajları yeterli düzeyde mi? X			
5-Ocakta kullanılan elektrikli makine ve cihazlar Muhtemel Patlayıcı Ortamda Kullanılan Teçhizat ve Koruyucu Sistemler ile İlgili Yönetmelik (94/9/AT)'te belirtilen I. Grup Teçhizat kategorisine uygun mudur? X			
6-Ocakta kullanılan patlayıcı maddeler ve kapsül grizu emniyetli mi? X			
7-Ocaktaki kaynak ve kesme işleri ile ilgili iş izni sistemi kontrolü yeterli mi? X			
8-Çalışanların ocağa patlama sebebi olabilecek unsurları (sigara, kibrit, çakmak, cep telefonu vb.) sokmasına karşı kontroller yeterli mi? X			
9-Olabilecek patlamalara karşı taş tozu ve su bariyerleri var mı, yeterli mi? X			
10-Tali havalandırma ile havalandırılan arınlarda çalışan ekiplere sesli ve ışıklı alarm veren otomatik metan dedektörleri veriliyor mu? X			
11-Çalışanlara oksijenli ferdi kurtarıcı cihazlar verilmiş mi? Sayıları ve değiştirme istasyonları, kullanma süreleri kaçış için yeterli mi?			
12-Ocakta gerekli mesafelerde basınçlı hava teneffüs istasyonları kurulmuş ve her an çalışır vaziyette mi?			
13- Barutçunun ehliyeti, eğitimi, devre ölçme cihazları var mı? Ocak elbiseleri ve eldivenleri antistatik özellikte mi? X			
14- Tüm çalışanlar kişisel koruyucu donanımları var mı ve aktif olarak kullanılıyor mu?			
15-Patlatma yöntemi ve patlayıcı şarjı formasyona ve projeye uygun mu?			
16-Patlayıcı maddeler ruhsatlı ve uygun depolarda saklanıyor mu, patlayıcı kullanım kayıtları tutuluyor mu?			
17-Personelde el tipi gaz ölçüm cihazları var mı, her vardiya düzenli gaz ölçümü yapılarak kayıt altına alınıyor mu?			

X: Sadece yer altı kömür madenciliği yapılan işletmelerde bakılması gereken parametreler.

H-OCAK ELEKTRİFİKASYON VE MEKANİZASYONU			
	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1- Ocakta kullanılan elektrikli makine ve cihazlar Muhtemel Patlayıcı Ortamda Kullanılan Teçhizat ve Koruyucu Sistemler ile İlgili Yönetmelik (94/9/AT)'te belirtilen I. Grup Teçhizat kategorisine uygun mu? X			
2- Mekanik ve elektrikli ekipmanın seçimi, kurulması, uygun yerlere yerleştirilmesi, hizmete alınması, işletilmesi 3/3/2009 tarihli ve 27158 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Makine Emniyeti Yönetmeliğine uygun mu?			
3- Mekanik ve elektrikli ekipmanlar 28628 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği hükümlerine uygun mu?			
4-Su havuzlarının kapasiteleri, yedekleri olup olmadığı, tulumbaların kapasiteleri yeterli mi?			
5-Desandre vinçleri, halatları ve diğer güvenlik donanımı, kontrolleri yeterli mi?			
6-Kuyu vinçleri, halatları ve diğer güvenlik donanımı, kontrolleri yeterli mi?			
7-Bant konveyörlerde acil durdurma sistemi var mı?			
8-Bant konveyör ve tahriklerde yangın söndürme sistemi var mı?			
9- Ocak içinde kullanılan bant ve vantüpler alev yürümez özelliğe sahip mi?			
10-İşletme güvenliğini etkileyecek makina ve ekipmanların yedekleri var mı?			
11-Yer altı ocaklarında kullanılacak ekipman ve tesisatlar ile bu tip madenlerin grizu gazı ve/veya yanıcı tozlar tarafından muhtemel tehlike oluşturabilecek yerüstü tesislerinde kullanılan parçalar 30.12.2006 tarihli ve 26392 4 üncü mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Muhtemel Patlayıcı Ortamda Kullanılan Teçhizat ve Koruyucu Sistemler ile İlgili Yönetmelik (94/9/AT)'te belirtilen I. Grup Teçhizat kategorisine uygun mu?			

X: Sadece yer altı kömür madenciliği yapılan işletmelerde bakılması gereken parametreler.

I-SU BASKINLARINA KARŞI ALINACAK ÖNLEMLER			
	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1-Yerüstü ve yer altı su baskını tehlikesi içeren bölgeler tespit edilip planlara işlenmiş mi?			
2-Yerüstü ve yer altı su baskını tehlikesi içeren bölgelere yeterli topuk bırakılmış mı?			
3-Eski imalat bölgelerinin su içeriği dikkate alınmakta mı?			
4- Tehlikeli bölgelerde ilerlemelerde kontrol sondajları yapılmakta mı?			
5-Ocak içindeki su kanalları düzgün ve ocaktaki su gelirini karşılayabilecek vasıfta dizayn edilmiş mi?			

J-GÖÇÜKLERE KARŞI ALINACAK ÖNLEMLER			
	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1-Galeri tahkimatları içinden geçilen formasyona uygun ve yeterli vasıfta mı?			
2-Üretim panolarında yapılan tahkimatlar uygun ve yeterli mi?			
3-Uzun süre kullanılacak olan sabit tesislerin tahkimatları yeterli mi?			
4-Üretim bölgesi arkasındaki göçük hareketleri izleniyor mu?			

K-ACİL DURUM PLANLARI			
	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1- Acil durum tespitleri ve yapılan planlar yeterli mi?			
2- Acil durumlarla ilgili personel görevlendirmesi, eğitim ve tatbikatları yeterli mi?			
3- Acil durum teçhizatları uygun ve yeterli midir?			
4-Acil kaçış yolu ocak içinde fiili olarak dizayn edilmiş mi?			
5-Tahlisiye ekibi istasyonu, ekipmanları mevcut mu?			
6-Yer altında çalışan sayısı dikkate alınarak yeterli yaşam odası var mı ve her an kullanılabilir durumda mı?			

YERÜSTÜ KÖMÜR İŞLETMELERİ İÇİN KONTROL LİSTESİ

	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
Açık işletme faaliyetlerinin yapıldığı alanlar ve bu alanların çevresinde (şev sisteminin etkileyebileceği alanlar) gerekli etütler yapılarak jeolojik yapı ortaya çıkarılmış mı?			
Jeoloji, jeoteknik, hidrojeolojik koşullar ve topografyanın durumu göz önünde bulundurularak ocak planlaması uygun biçimde yapılmış mı?			
Basamakların boyutları, basamak şev açısı, genel şev açısı; kaya kütlesi, süreksizlikler ve tabakaların fiziksel özellikleri göz önünde bulundurularak, basamaklar tasarlanıp kalıcı şevler ve basamak genişlikleri belirlendikten sonra var olan jeolojik ve hidrojeolojik koşullar doğrultusunda şev stabilite analizleri yapılmış mı?			
Sahada kazı ve dekapaj çalışmalarında kayacın fiziksel ve jeolojik yapı (tabaka eğimi ve doğrultusu, fay, sıkışma-ezilme zonu vb) özellikleri göz önünde bulundurularak; ocak ilerleme yönü, basamak genişliği, yüksekliği ve ocağın genel şev açısı işletme açısından tehlikeli mi?			
Ocaktaki kazı faaliyetleri; yer altı su seviyesinin basamak kazı kotunun altında kalacak veya işletme açısından tehlike arz etmeyecek kotun altında kalacak şekilde yürütülüyor mu?			
Ocakta drenaj yapılması gereken toplam alanın hesaplanmasında, bölgenin hidrojeolojik özellikleri dikkate alınarak su geçiren ve geçirmeyen tüm katmanların taban ve tavan sınırlarını ve yer altı su seviyesini gösteren haritalar hazırlanmış mı?			
Ocakta kullanılacak olan makine ve ekipmanlar için gerekli olan enerjinin işyerlerine güvenli iletimi			

açısından nakil ve dağıtım sistemleri uygun kapasitede seçilmiş mi?			
Ocak içi yollar uygun şekilde (eğim, genişlik, aydınlatma) tasarlanmış mı?			
Kademeler, iş makineleri, kamyonlar ve işçilerin rahatlıkla çalışabilecekleri ve tehlike anında kolaylıkla terk edebilecekleri genişlik ve eğimde tasarlanmış mı?			
Pasa ve dekapaj, işletme açısından güvenli bir şekilde istifleniyor mu?			
Ocak içerisindeki tehlike arz eden yerler ve meydana gelen çukurların çevresi, gündüz ve gece görülebilecek şekilde tel örgü, korkuluk vb. şekilde çevrili mi?			
Açık işletme faaliyetlerinin yapıldığı alanlar ve bu alanların çevresinde (şev sisteminin etkileyebileceği alanlar) deformasyon ölçümleri (zemin hareket ölçümleri) yatay ve düşey yönde sistematik olarak yapılıyor mu?			
Açık ocak içerisinde ve çevresinde deformasyon ölçümleri (zemin hareket ölçümleri) yapılırken erken uyarı sistemi kullanılıyor mu?			
İşletmede kullanılan tüm iş makineleri ve ekipmanların bakımı periyodik olarak yapılıyor mu?			
Çalışan personel yeterli eğitime sahip mi?			